N°. 87. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag 4 Junij.

EGYPTE en SYRIË.

In eenen brief uit *Alexandrië* aan de *Allgemeine Zeitung* leest men: Eindelijk is het verderfelijke, in het Oosten te gronde rigtende vredes-*status quo* verbroken. De regering heeft aan de consulaten bekend gemaakt, dat een gedeelte des Turkschen legers bij Bir den Eufraat overgetrokken is, en dus op *Mehemed-Ali's* grondgebied, het zoogenaamde pachalik Aleppo, staat. *Ibrahim* pacha, die zich tot nog toe op het defensieve hield, heeft thans bevel gekregen geweld met geweld te keeren. De oorlog zal dus nu wel reeds begonnen zijn. De positie echter van het Turksche leger is slecht, in geval van nederlaag zou het onredbaar verloren wezen. De vloot houdt zich zeilvaardig; nog is er evenwel geen bevel tot uitloopen gegeven. *Mehemed-Ali* is nog niet hier, maar bevindt zich in Delta. Over het algemeen is men hier over het eindelijk uitbarsten van den oorlog verblijd, vermits de ongemakkelijke situatie, die in alles heerschte, nu waarschijnlijk eindigen zal. De eerste slag zal beslissend wezen, die ze verliest, verliest zijn rijk, indien er geene Europische mogendheden tusschen beide komen. Geheel Syrië staat op tegen *Ibrahim*, in geval van eene nederlaag, daarentegen zullen alle Drusenstammen, alle Bedouinen, Kurden en Turkomannen, ja, een gedeelte van het Turksche leger voor hem zijn, zoodra hij overwinnaar is. Het leger van *Ibrahim* in Syrië bedraagt 96,930 men reguliere troeppen, 30,000 irreguliere. De sterkte van het Turksche leger wordt verschillend opgegeven; het schijnt echter op 65,000 met 100 stukken geschut te mogen worden gesteld.

— *Alexandrië 7 mei.* Gisteren kwam over Konstantinopel en Smyrna een Russische koerier alhier uit St. Petersburg na 22 dagen reis aan. Omtrent zijne depêches is niets met zekerheid bekend. Men houdt het echter voor zeker, dat Rusland den vrede wil, het *status quo* en betaling van den cijns van *Mehemed-Ali*, die reeds den 1sten maart vervallen is en 600,000 daalders bedraagt. Bij gebrek hiervan wil het gemeene zaak met de Porte maken, vooral indien er van *Mehemed-Ali's* zijde aanleiding tot eene vredesbreuk gegeven werd. De geheele Egyptische vloot zal binnen weinig dagen onder zeil gaan, alle schepen zijn zeilvaardig. (*Allg. Zeit.*)

TURKIJE.

Konstantinopel, .. mei. Den 3den is het garnizoen dezer plaats almede ... van ... Konstantinopel vertrokken, om ... overgezet te worden, ... zoodanig ophoopt, dat een oorlog als volstrekt onvermijdelijk beschouwd wordt. (*Allg. Zeit.*)

OOSTENRIJK.

Weenen, 24 mei. Men verneemt hier van wel onderrigte personen, dat de secretaris van het Belgische gezantschap, graaf *Vilain XIIII*, benevens de attaché's binnen drie weken weder te Weenen zijn zullen. Intusschen zullen de ratificatiën van het Hollandsch-Belgische traktaat van alle zijden uitgewisseld worden en het geschil der Belgische regering met Oostenrijk en Pruissen door verwijdering van den generaal *Skrzynecki* bijgelegd zijn, zoodat de heer *O'Sullivan de Grass* weder in zijne diplomatische betrekking optreden kan. (*H. Z.*)

PRUISSEN.

Berlijn, 26 mei. Eergisteren was in onze diplomatieke salons algemeen de tijding verspreid, dat thans de keus eener vrouw voor den erfgrootvorst van Rusland getroffen was. De jonge prins zelf zou zich onbewimpeld uit eigen neiging, tot groote vreugde van het keizerlijk huis, verklaard hebben voor de prinses *Maria* (*Maximiliana*, *Augusta*, *Sophia*, geboren den 8sten augustus 1824) van Hessen en bij Rijn, eenige dochter van den groothertog. Met deze tijding zou het vertrek van den Russischen generaal graaf *von Witt* naar Frankfort in verband staan. (*O. P. A. Z.*)

Part. corr. *Berlijn*, 26 mei. » Aangaande de aanstaande verblijfplaats van den aartsbisschop van Posen is nog niets beslist, vermits hij bij zijne weigering volhardt om eene rustplaats te kiezen, en zijn woord van eer te geven dat hij zich niet zal verwijderen of eenigzins inlaten zal met de uitoefening der hem ontnomen waardigheid. Uit Posen verneemt men dat de rechtvaardigheid der veroordeeling van den aartsbisschop aldaar bij lang niet dien ontevredenen indruk gemaakt heeft, welken men verwachtte. De burgerlijke weldaden en verbeteringen welke de staat aldaar sedert eene reeks van jaren in de betrekkingen zijner Poolsche onderdanen verrigt, hebben het vertrouwen gevestigd. Zoo heeft nog onlangs eene koninklijke kabinets-order van den 5den op nieuw herinnerd, naauwkeurig acht te geven dat de Poolsche taal gebezigd worde in alle gevallen, waarin eene ... gebruik voorschrijft. De adel is aan het ... de opvoeding der jeugd, ... meerendeels der scholen en verligting der militaire dienst maken de regering beminnen. Men verwacht de uitwerking, welke de afsetting van den aartsbisschop, als antwoord op het laatste Roomsche staatsschrift, moeten hebben zal, en men vertrouwt veel meer van den tijd, dan van de ... bemiddeling, welke eene groote noordsche mogendheid onlangs aangeboden heeft.

» Professor *Schönlein* moet de voordeelige aanbiedingen die hem gedaan zijn, aangenomen hebben, op voorwaarde, dat hij de kliniek en de examina niet in het latijn zou behoeven te houden; het eerste is hem toegestaan.

» Bij overhooping van alle vakken en de vermaningen aan ouders en voogden om hunne aanhoorigen niet zonder gewigtige redenen te laten studeren, had zich reeds sinds langen tijd de groote stroom naar de krijgsdienst gewend, waar men uitzigt heeft met vlijt en bekwaamheden spoedig de eervolle plaats van officier te erlangen. Door dezen aandrang zijn echter de regimenten binnen kort zoo overvoerd geworden, dat de meeste voor lange jaren elken vrijwilliger afwijzen moeten. Alle hebben zoo veel overtallige officieren, dat deze slechts vaandrigs-soldij, de vaandrigen slechts onder-officiers traktement bekomen. Hierdoor wordt het getal der officieren zelven verminderd, waarbij de pruisische dienst lijdt. De gunst van Z. M. of gewigtige voorspraak is thans noodig om eenen jongen man in het leger te doen opnemen. De groote menigte van den armen adel, die de militaire dienst als de eenige eervolle loopbaan voor zijne zonen beschouwt, en uit oude tijden op een zeker voorregt aanspraak maakt, hetwelk door den staat begunstigd wordt, hindert des te meer de wenschen der overigen. Burgerlijke worden gevolgelijk meerendeels afgewezen; want aan den ouden adel sluiten zich de zoons der officieren aan, welke de meeste aanspraak hebben en waarvoor de kadettenhuizen open staan. De aandrang tot die militaire opvoedingsgestichten is buitengemeen groot, en de vaders laten derhalve hunne zoons dikwijls nog in de wieg op de lijsten aanteekenen. Deze overhooping heeft de oprigting van nieuwe kadettenhuizen in Silezië en aan den Rijn ten gevolge gehad, en deze gezamenlijke staats-inrigtingen alleen zullen dra toereikend wezen om overvloedig te voorzien in de behoefte van officieren des legers, zoo dat zelfs het grootste gedeelte des adels niet meer opgenomen worden kan. Onder deze omstandigheden moet de groote menigte zich naar de nijverheid wenden en reeds ziet men de zoons uit hoogere standen burgerlijke neringen ter hand nemen, waarop men nog voor tien jaren met zekere minachting nederzag.

» Voor eenige dagen werd er in twee kerken ingebroken en het altaarzilver gestolen. Den ... de policie ... na de misdaad te grijpen en het ...

ENGELAND.

Londen, 30 mei. De *Courier* zegt, dat de ratificatie van het eindtractaat door het Belgische gouvernement, in den morgen van 30sten, alhier is ontvangen, en dat de uitwisseling morgen zal plaats hebben.

— De ambassadeurs van Rusland, Turkije en Frankrijk hebben gisteren met lord *Palmerston* gearbeid; men vermoedt, dat in deze bijeenkomst over de Oostersche aangelegenheden is gehandeld.

— De onderneming van den Tunnel gaat met rassche schreden vooruit. De werkzaamheden zijn nu in zoo verre gevorderd, dat men geen 35 voet meer van het laag watermerk van Trinity, aan de zuidzijde, verwijderd is. Men gelooft thans, dat alle gevaar is geweken. Zoodra men het gezegde laag watermerk zal bereikt hebben, ... de werkzaamheden van de tegenovergestelde zijde begonnen worden, en de werklieden aan beide einden van de Tunnel arbeiden. Men verwacht, dat de onderaardsche, of liever onderwater, gemeenschap tusschen Surrey en Middlesex, ten minste voor voetgangers, binnen twintig maanden gereed zal zijn.

FRANKRIJK.

Parijs, 30 mei. De voorzorg-maatregelen, welke het openbaar gezag neemt, geven alle redenen om te hopen, dat de publieke rust niet meer zal gestoord worden. De rondes worden gedurende den dag nog vermeerderd door de aides-de-camp van den maarschalk *Gérard*; de posten zijn talrijker uitgezet; allerwege heerscht meer waakzorg.

Het proces, voor het hof der pairs moetende gevoerd worden, zal minder langzaam voortgezet worden, dan men gedacht had. Het hof zal alleen uit deszelfs regtskundige debatten de opperhoofden onderwerpen, die ... ophelderingen wegens het komplot van 12 en 13 mei kunnen geven. De overige insurgenten zullen voor de assises te regt staan, ... de openbare meening voldoening gegeven.

— Er hebben gisteren in de ... van de ...

belangrijke discussiën plaats gehad. Het gold het onderzoek van het wetsontwerp, vragende tien millioenen voor onze marine. Er heeft zich in geen der bureaux eenige tegenstand tegen het door den minister gevraagde vertoond; maar er zijn onderscheidene gevoelens nopens Frankrijks staatkunde in de Oostersche aangelegenheden te berde gebragt; onderscheiden van de eerste redenaars der kamer hebben aan deze preliminaire debatten deel genomen, die eene schitterende discussie in de kamer doen voorzien.

Overigens werden de meest uiteenloopende gezigtspunten geopenbaard; de Russische alliantie heeft, even als de Engelsche alliantie, hare verdedigers gevonden; aan de eene zijde verlangde men dat Frankrijk zich volstrekt niet met de zaak bemoeide, van den anderen kant, dat het een krachtig initiatief nam. De merkwaardigste redevoeringen waren die der heeren *Guizot* en *Thiers*. Deze beide staatsmannen hebben teregt gedacht, dat men nieuwe inlichtingen afwachten moest eer men nopens de zwaarwigtigheid der aangekondigde daadzaken beslissen konde. De heer *Guizot* heeft aangedrongen op de noodzakelijkheid om het Turksche rijk te handhaven; de heer *Thiers* op de noodzakelijkheid om nu reeds een gevestigd stelsel te hebben.

Parijs, 31 mei. De onderscheidene berigten omtrent de gebeurtenissen in het Oosten bieden steeds hetzelfde karakter van onzekerheid aan, als eenige dagen geleden. Dezelve komen echter allen daarin overeen, dat de Turksche troepen werkelijk eene voorwaartsche beweging hebben gemaakt, en dat dien ten gevolge eene botsing tusschen de beide tegen over elkander staande strijdmagten bijkans niet te vermijden schijnt; hoewel er een groot verschil van gevoelen heerscht, ten aanzien van de oorzaken, welke het overtrekken van den Eufraat door het Ottomannische leger hebben te weeg gebragt. Aan den eenen kant wordt dit aan de ongezonde en ook uit een krijgskundig oogpunt nadeelige ligging van Malatia toegeschreven, en zoude daarenboven alles zich bepalen tot eene verkenning; van den anderen kant evenwel stelt men de zaak oorlogzuchtiger voor, en wil men staven, dat het voortrukken van *Hafiz*-pacha het gevolg zoude zijn van geheime instructiën der Porte, en tevens in verband staan met buitengewone wapeningen, welke bij het Russische leger op de grenzen van Turkije en op de Russische vloot in de Zwarte zee zouden zijn opgemerkt.

Wat van deze tegenstrijdige beschouwingen ook zijn moge, het valt niet te ontkennen, dat, zoo het der diplomatie niet mogt gelukken, ook dit maal door hare bevredigende tusschenkomst den zaden van oorlog het ontkiemen te beletten, Frankrijk zich met ijver op alle mogelijke gebeurtenis wil voorbereiden. Niet alleen de aanvraag van een buitengewoon crediet van 10 [illegible] tot uitbreiding onzer zeemagt, maar ook de [illegible]gelen, die door de regering zijn genomen, strekken daarvan ten bewijze. Behalve hetgeen gisteren omtrent Toulon is gemeld, zegt men nog, dat ook naar Brest en Cherbourg de noodige bevelen zijn gezonden tot wapening van alle beschikbare oorlogsvaartuigen, welke onmiddellijk naar het Oosten zullen moeten onder zeil gaan.

In strijd echter met deze oorlogzuchtige houding, wordt er verzekerd, dat het gouvernement dezen morgen eene télégrafische dépêche uit Marseille heeft ontvangen, welke doet hopen, dat, in weerwil van de bewegingen op de Syrische grenzen van de Turksche en Egyptische legers, de vrede in het Oosten niet zal gestoord worden.

BELGIE.

Brussel, 31 mei. In deszelfs jongste zitting heeft de senaat de motie van den graaf *de Quarré* aangenomen, waarbij het adjournement der wetsvoordragt, betrekkelijk de regterlijke indeeling van Luxemburg, wordt ingetrokken.

Het ontwerp wegens den Scheldetol is, zonder amendement, met 22 tegen 8 stemmen aangenomen.

Te middernacht is de senaat voor onbepaalden tijd uiteengegaan, daar niets meer aan de orde van den dag was.

In den *Commerce Belge* leest men als volgt:

Naar men verzekert zijn de moeijelijkheden, welke tusschen ons kabinet en die van Weenen en Berlijn ter zake van den generaal *Skrzynecki* waren opgekomen, tot genoegen van de drie hoven volkomen vereffend, door [illegible] hetwelk bij prins [illegible] [illegible]

— De [illegible]

» Wij meenen te weten dat de [illegible] van het 19 april tractaat op dit oogenblik van *alle* vreemde kanselarijen afgezonden zijn. Wat betreft het dekreet van uitsluiting der de reserve, waartoe, van Ruslands zijde, [illegible] Nassau's aanleiding zou hebben gegeven, kunnen wij verzekeren dat de dienaangaande verspreide geruchten ongerijmd en zonder eenigen grond zijn. Gisteren, vrijdag, was de laatste dag der voor de uitwisseling der ratificatiën te Londen bepaalde zes weken; het berigt van de afzending der onderscheidene akten was er aangekomen; men zal vermoedelijk eenen anderen dag voor de werkelijke uitwisseling bepaald hebben."

Daarentegen leest men hetgeen volgt in den Londenschen *Courier* van 30sten mei.

» De ratificatie van het Hollandsch-Belgische traktaat is heden morgen uit Brussel ontvangen; de uitwisseling zal morgen plaats hebben."

Brussel, 1 junij. Door den administrateur der openbare veiligheid is bepaald, dat voortaan de tolbeambten op de grenzen met het visa van de paspoorten zijn belast, en zijn dien ten gevolge de plaatselijke besturen uitgenoodigd, om niet meer van de reizigers de paspoorten af te vorderen, die zullen zijn geviseerd.

NEDERLANDEN.

's Gravenhage, 31 mei. Naar men verneemt, zijn door de regering sinds eenigen tijd onderscheidene maatregelen beraamd, strekkende, om de militaire aangelegenheden tot den voet van vrede terug te brengen, zoodra het tractaat van 19 april door de gezanten te Londen zal zijn geratificeerd.

Zoo zullen, onder anderen, naar men wil, de vrijwilligers, die in 1830 en vervolgens, op de roepstem van den koning, ter verdediging van het vaderland zoo volijverig de wapenen hebben opgevat, voor de door hen verleende diensten worden bedankt. Ook zullen de vrijcorpsen worden ontbonden en de mobilisatie van een groot deel der schutterij ophouden. Te gelijker tijd zal de staat van oorlog en beleg onzer grensvestingen een einde nemen, en zullen de tijdelijk aangestelde krijgsraden aldaar worden ontslagen. Van den anderen kant, wordt ook gesproken van eene geheel nieuwe organisatie des legers. De [illegible] des rijks in groote militaire commando's zou eene groote verandering ondergaan, en bij de infanterie op nieuw worden opgerigt die afdeelingen, welke ten gevolge van den Belgischen opstand zijn opengevallen. Men voegt er bij, dat vele officieren zullen worden gepensioneerd en op non-activiteit gesteld, terwijl de officieren, die tijdelijk bij de mobiele schutterijen zijn gedetacheerd, naar hunne korpsen zullen terugkeeren.

— Dezer dagen zijn door Z. M. benoemd: tot ontvanger der directe belastingen te Delft, mr. *J. Evers*, thans ontvanger derzelfde middelen te Dordrecht, en zulks in plaats van den heer *P. Dinant Meers*, wien een eervol ontslag, als zoodanig, is toegekend; tot ontvanger der directe belastingen te Dordrecht, in plaats van den heer *Evers*, jhr. *F. W. A. Beelaerts van Blokland*, thans ontvanger te Papendrecht; tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Papendrecht, mr. *A. F. A. van Hoogendorp*, thans te Nieuwpoort c. a., en tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Nieuwpoort c. a., *A. van Cappellen Dzn.*, 2de luitenant bij de mobiele Zuid-Hollandsche schutterij, wonende onder Overschie.

's Gravenhage 1 junij. HH. K. en K. HH. de grootvorst troonopvolger en prins Hendrik der Nederlanden, benevens hoogstderzelver talrijk gevolg, zijn heden avond, omstreeks 10 ure, in deze residentie wedergekeerd.

Bijna al de leden der koninklijke familie, in deze residentie aanwezig, hebben de beide vorsten aan het paleis van Z. K. H. den prins van Oranje verwelkomd.

Men verneemt, dat de grootvorst morgen van hier zal vertrekken, en zich, naar men wil, naar Berlijn begeven.

— Men verzekert, dat de twee bataljons grenadiers in de helft dezer maand in deze residentie worden terugverwacht.

Arnhem, 2 junij. Gisteren heeft de ridderschap der provincie Gelderland tot leden der provinciale staten verkozen de heeren: baron *van Rheemen tot Rheemenshuizen* en baron *van Voorst tot Voorst*.

BEURSBERIGT.

Amsterdam, 1 junij. Over den gang van zaken aan onze beurs valt weinig of veel te zeggen, naarmate men het onderwerp beschouwt. De omzettingen zijn onaanzienlijk, en de veranderingen der prijzen, vooral die der nationale effekten, onbeduidend, zoodat de gewone beursberigten, niet zonder reden, schier dagelijks herhalen, dat er niets te berigten is. — Dringt men echter eenigzins dieper in het wezen der zaak, zoo doet zich deze lusteloosheid, dit gebrek aan elke, eenigzins noemenswaardige commissie, deze schroomvalligheid der geldschieters, na zulk eene gewigtige en heugelijke gebeurtenis, als de definitieve sluiting van den vrede en het ophouden van een kostbaar en voor 's rijks financiën hoogstgevaarlijk *status quo* als bijzonder opmerkenswaardig voor. Indien de minnelijke beslechting van eenen bijkans tienjarigen strijd, die honderde millioenen verslond en nog te verslinden dreigde, gelijk in België, eenen [illegible] op de prijzen [illegible] zoo ware daarin niets vreemds [illegible] mogelijk staande houden, dat zij [illegible] dan voor drie maanden, toen het eindtraktaat nog niet door de Belgische kamers aangenomen, toen het nog niet door alle partijen geratificeerd, toen alles nog min of meer in het onzekere was; — dit is voorzeker eene tegen de algemeene verwachting aandruischende uitkomst, alleen voor hen verstaanbaar, die de gewigtige daadzaken, de noodlottige cijfers in eene reeks van artikelen over de Nederlandsche financiën in de *Arnhemsche Courant* verhaald, ontwikkeld en beredeneerd in haren zamenhang, in waarschijnlijke gevolgen weten te waarderen. Het zou de grenzen van een gedrongen beursberigt verre overschrijden, in bijzonderheden nopens dit voor de algemeene welvaart zoo hoogst belangrijk onderwerp te treden; eene afzonderlijke (tweede) reeks van artikelen is daartoe veel beter geschikt. Eene daadzaak moge hier echter nog vermeld staan, die tevens ten bewijze moet strekken,

hoe weinig de tegenwoordige prijzen der nationale effekten aan de, eenige maanden geleden, dienaangaande gekoesterde verwachtingen voldoen. Op het einde van de maand februarij ll. werden door of van wege sommige, in doorgaans beter dan het groote publiek in de staatkundige zoowel, als in de financiële geheimen ingewijde huizen, aanzienlijke partijen 2½ pCts. werkelijke schuld (*Integralen*), onder anderen op éénen dag ten beloope van ruim een millioen gulden, *met premie op drie maanden gekocht*. Binnen deze drie maanden hebben alle door de koopers (premiegevers) voorziene gunstige gebeurtenissen werkelijk plaats gegrepen. — De Hollandsche-Belgische aangelegenheid is definitief geregeld — en de integralen, die tijdens den koop (einde februarij) 55 1/16 — ⅛ pCt. stonden, staan drie maanden later (einde mei) 55¼ à 55 pCt.!!

Men zal misschien in het midden brengen, dat de verwikkelingen in Frankrijk, in Engeland, in het Oosten enz., den vooruitgang der prijzen verhinderd hebben. Maar indien deze omstandigheden inderdaad van dien aard zijn, om aanleiding tot wantrouwen jegens de publieke effekten te geven, zoo hadden dezelve in de eerste plaats op de prijzen van de effekten der het meest daarbij betrokkene staten moeten werken. En wat vindt men bij eene vergelijking van Londensche, Parijsche, Weener beursnotering enz. van toen en van heden? Dat de prijs der 3 pCt. Engelsche consols sedert van 92¾ op bijna 94, der 3 pCts. Oostenrijk metalliek van 80¼ op 81½, der Fransche 3 pCts. rente van 78.60 op 81.25 gekomen is, na reeds 82 pCt. te hebben bereikt; — zoo dat, ook in aftrek van den intusschen daar op gekomen interest (*coupon*), de verbetering op deze laatste nog ruim 2 pCt. bedraagt. Veel aanzienlijker nog was de rijzing in de prijzen der verschillende Belgische leeningen. Dus *alleen die der Nederlandsche effekten* mogten geene verbetering ondergaan ten gevolge van den vrede tusschen Holland en België, door de bij deze gelegenheid op nieuw duidelijk gebleken goede verstandhouding tusschen de groote mogendheden, — *geene verbetering hoegenaamd*, in weerwil dat ook de omstandigheden met betrekking tot het geld zich veel gebeterd hebben, hetwelk toen tegen 5 à 5½ te vergeefs gevraagd, thans tegen minder dan 4 pCt. aangeboden wordt.

Dit verschijnsel verdient in de geschiedenis der financiën vooral te worden aangeteekend. Er zal wel gelegenheid zijn, daarop terug te komen.

Hoe zoude het intusschen volgens alle waarschijnlijkheid met Nederland's crediet gesteld zijn, bijaldien het Belgische vraagstuk niet beslecht ware; bijaldien de effekten van alle andere staten even vele percenten waren gedaald, als zij gerezen zijn; bijaldien het geld in stede van ruim nog schaarscher was geworden?!

Doch alle redeneringen worden door de ééne beheerscht: Nederland's financiële toekomst is aan eene eigene, daartoe ingestelde commissie toevertrouwd; VAN HAAR HANGT DE WELVAART VAN NEDERLAND AF! Ik behoude mij voor, de waarheid dier paradox schijnende woorden nader te doen blijken. X.

[illegible]

Conflicten.

(Vervolg van N°. 55.)

Het tegenwoordig onderwerp is gewis voor de meest uiteenloopende beschouwingen vatbaar, en niets gemakkelijker dan, bij de behandeling daarvan, onverschillig in welken zin, boekdeelen vol te schrijven. Gereedelijk brengt men daarbij ter sprake de grondslagen der burgermaatschappij en van alle regering; den aard en het wezen van het souverein gezag; de verschillende staatsvormen, en derzelver onderscheidene werking; treedt in beschouwingen over de *trias politica*, en voegt er zoo veel geschiedenis bij, als men goedvindt; maar op dit ruime veld hebben wij ons thans niet gewaagd en zullen wij ons thans niet wagen. Wij bevinden ons op den Nederlandschen bodem; wij vinden dáár eenen erkenden *regts*toestand, het *regt* erkend als de grond van de maatschappelijke vereeniging, en van het staatsgezag, eene grondwet, die de grenzen der verschillende magten, of de bevoegdheid van de personen met eenige magt bekleed, regelt; bij die grondwet (art. 162 en volgg.) eene *regterlijke magt* gevestigd, die bij uitsluiting van alle *twistgedingen over eigendom* of daaruit voortspruitende regten over schuldvordering en burgerlijke regten kennis neemt, en bij die grondwet verboden, dat iemand tegen zijnen wil zal worden afgetrokken van den regter, dien de wet hem toekent. Alzoo voort specialiserende, vragen wij, wie durfde zich onder deze omstandigheden verstouten de heeren CUNAEUS en PROOST VAN HOOGENDIJK van hunnen wettigen regter, het hof van Holland, af trekken? met andere woorden: met welk regt geschiedde dit? Nog eens met andere woorden: wat is de regtsgrond, de wettige grond van onze quasi-conflicten? Eenvoudig en alleen bij deze *wettigheid* (eene kleinigheid) verlangen wij thans de vrienden van onze ministers en van den heer VAN MAANEN in het bijzonder te bepalen.

Nadat reeds bij een besluit des konings van 5 mei 1816, bij uittreksel te vinden in het bijvoegsel tot het *Staatsblad* voor 1817, bladzijde 979, was verstaan: "*Les autorités administratives ne pourront plus élever des conflicts d'attribution pour arrêter ou embarrasser le cours ordinaire de la justice*," zijn voorts bij de wet van 16 junij 1816 (*Staatsblad* N°. 27,) alle zoogenaamde conflicten van attributiën, welke in twistgedingen over eigendom, schuldvordering of burgerlijke regten, door de administratieve autoriteiten, volgens de bepalingen der Fransche wetten waren opgeworpen, en omtrent welke nog geen uitspraak was gedaan, *voor zoo veel des noods*, vervallen verklaard, met bepaling verder der wijze waarop deze zaken, voor zoo verre die voor de raden van prefecture of voor den staatsraad aanhangig waren, naar *den gewonen regter* zouden worden overgebragt en aldaar afgedaan. De verdere mogelijkheid van eenige administratieve jurisdictie wordt bij dezelfde wet zelfs niet vermoedt. Opmerkelijk is het, hoe de centrale sectie der staten-generaal, in haar verslag op het ontwerp der wet, zich omtrent deze zoogenaamde conflicten van attributiën heeft verklaard. Zie hier de eigene woorden, te vinden in de *Staats-Courant* van 1 junij 1816: "Onder die verordeningen onzer grondwet, waarop elk weldenkend Nederlander den hoogsten prijs *moet* stellen, bevindt zich voorzeker ook art. 165, waarbij bepaald wordt, dat alle geschillen, zonder onderscheid, over eigendom of daaruit voortspruitende regten, over schuldvordering of burgerlijke regten, uitsluitend tot de kennis der regterlijke magt behooren. Dit grondbeginsel, *waarvan de stipte inachtneming een der zekerste waarborgen voor de burgerlijke vrijheid oplevert*, komt overeen met onze voorvaderlijke wetten en gewoonten. In verre de de meeste Nederlandsche gewesten is de behandeling en beslissing van contentieuse zaken bij administratieve collegiën en autoriteiten eerst op het tijdstip van derzelver inlijving in Frankrijk bekend geworden. Bij de Fransche wetgeving toch was de kennisneming van een groot aantal, uit hunnen aard, regterlijke geschillen, onder den naam van *contentieux administratif*, aan de raden van prefectuur, en, in cas van appel, aan den staatsraad opgedragen; en de administratieve autoriteiten, *ten allen tijde genegen, om haar gezag en haren werkkring uit te breiden*, en door den steeds toenemenden geest van overheersching van Frankrijks opperhoofd daartoe des te meer uitgelokt, wisten dagelijks, door het opwerpen van zoogenaamde *conflicten van attributiën*, meer en meer alle soorten van twistgedingen aan de regterlijke magt te onttrekken en aan hare eigene beslissing te doen onderwerpen. De duidelijke letter der grondwet maakt zoodanige overschrijding van de grenzen van het regterlijk gezag door de administratieve autoriteit in het vervolg onmogelijk (?): alle geschillen zonder onderscheid, iemands eigendom of burgerlijke regten ten onderwerp hebbende, moeten voor den bevoegden regter worden gebragt en behandeld. Om die bepaling van de grondwet tot stand te brengen, behoefde de wetgevende magt niet op nieuw te worden ingeroepen; maar er zijn nog ettelijke zaken aanhangig, in welke, volgens de vroegere, bij de vereeniging met Frankrijk, ingevoerde wetten, conflicten van attributiën zijn opgeworpen; omtrent de afdoening dezer zaken was het noodig bepalingen te maken. Hiertoe is betrekkelijk het ontwerp van wet door Z. M. aan deze kamer toegezonden, en strekkende om alle aanhangige zaken van dien aard op de eenvoudigste en doelmatigste wijze bij de regterlijke magt over te brengen, terwijl daarbij tevens, *voor zoo veel des noods* (want dit brengt de grondwet zelve mede) alle conflicten van attributiën, waaromtrent nog geene uitspraak is gedaan, voor vervallen worden verklaard."

Hoe toch heeft men, bij zoodanige stellige bepalingen der grondwet, na de meest formeele ten uitvoerlegging dier bepalingen, na de meest autentieke uitlegging van [illegible], nog zoogenaamde conflicten van attributiën kunnen opwerpen? [illegible] *wettigheid* daarvan? Antwoord mij, gij onbepaalde voorstanders [illegible] heden, van het door onze ministers vóór en na de [illegible] omwenteling gevolgd stelsel van bestuur; gij, die ons Nederland steeds prijst als het toonbeeld van burgerlijke en staatkundige vrijheid. Het geldt hier, M. M. H. H. geene kleinigheid. Het geldt hier *het zijn* of *niet zijn* onzer grondwettige instellingen. Wij weten het, dat de Advocaat-Generaal bij het provinciaal hof van Holland, Mr. PIEPERS, bij de mededeeling van het bedoeld conflict in zijn dien ten gevolge gedaan requisitoir tot schorsing des gedings, zich gegrond heeft op art. 2. van het besluit van 5 october 1822, (Staatsbl. N°. 44;) maar wij herinneren ons ook, dat de heer [illegible] reeds in 1829 in zijne meergenoemde *Proeve over de zelfstandigheid en onafhankelijkheid der regterlijke magt*, D. II, bladz. 131 en volgg. zonder tot nu toe openlijk wederlegd te zijn, met alle rondborstigheid heeft aangetoond, dat dit besluit in deszelfs, zoo dadelijke, als eventuëel mogelijke gevolgen, een volkomen wederopbouw is van het Fransche conflictenstelsel, met slechts eene zeer geringe verandering van vorm, maar, wat inhoud en gevolgen betreft, meer gevaarlijk en nadeelig; dat hetzelve in strijd is met onze grondwet en verdere wetgeving en regtens geheel onbestaanbaar. Het ligt buiten ons bestek, hetgeen door genoemden schrijver ter bedoelde plaatse is ter nedergesteld, alhier te herhalen. Alleen willen wij opmerken, dat, ingevolge art. 105 der grondwet de wetgevende magt door den koning en de staten-generaal *gezamenlijk* wordt uitgeoefend; dat alzoo noch den koning, noch de staten-generaal alleen, hoezeer deze laatsten, ingevolge art. 77 ibid., het geheele Nederlandsche volk vertegenwoordigen, daartoe bevoegd kunnen worden geacht; dat, indien er [illegible] is, waarvan de regeling bij uitsluiting aan de wetgevende magt [illegible], het zeker de regeling is van de competentie der verschillende [illegible] en wel bepaaldelijk de regeling van de bevoegdheid [illegible] zaamheid van de grondwettige staatsmagten tusschen [illegible], en dat

[illegible] magten de bevoegdheid kan hebben om, naar goedvinden, eenige andere magt in derzelver attributen te beperken of wetten [illegible]. Wij gaan verder, en zouden zelfs van meening zijn, dat de wetgevende magt geenszins bevoegd zoude zijn tot de bepalingen, vervat in het besluit van 5 october 1822, als bevattende eene verandering van de economie der grondwet, door aan de regterlijke magt hare grondwettige zelfstandigheid en onafhankelijkheid te ontnemen; zoodat, bijaldien, blijkens eene voorgaande ondervinding, de regterlijke magt, hoezeer dit geenszins in hare zamenstelling, noch in den aard harer werkzaamheden is gelegen, zich boven de wetten mogt stellen, en zich tot eene wezenlijke autocratie verheffen, en dat alzoo daartegen eenige voorzieningen vereischt werden, deze voorzieningen zouden behooren tot stand te worden gebragt ingevolge art. 229 en volgg. der grondwet, door de Tweede Kamer der staten-generaal in dubbelen getale bijeen te roepen.

Is nu de beschouwing van den heer VAN [illegible] omtrent het besluit van 5 october 1822, en het verder daaromtrent aangevoerde juist, dan vermag geen provinciaal gouvernement tusschen beide te komen in eenig regtsgeding; vermag geen advokaat- of prokureur-generaal de schorsing van eenig geding, op grond van het besluit van 5 october 1822, te requireeren; dan vermag evenmin de regter, op grond hiervan, de schorsing van eenig geding te gelasten.

Trouwens »Le juge, lezen wij bij BERRIAT-SAINT-PRIX, *Cours de procédure civile*, *Paris 1813*, p. 24, *qui refuse mal-à-propos de statuer, crée par cela seul des motifs de sursis, des fins de non-procéder, qui ne sont pas dans la loi, et empiète ainsi sur le pouvoir législatif*,« en is eindelijk de Hooge Raad bevoegd, zoodanig vonnis van schorsing te vernietigen.

Intusschen vermeenen wij ons, in het belang onzer grondwettige vrijheden, te mogen verheugen, dat de belangen aan den heer PROOS VAN HOGENDIJK, welke de door het opgeworpen conflict lijdende partij schijnt te zijn, zich bevinden in handen van eenen man, niet alleen van groote scherpzinnigheid en kennis van zaken, maar tevens, hetgeen oneindig veel meer zegt, van een geheel onafhankelijk karakter, en die daarvan, sedert hij als man op het tooneel des levens is getreden, bij herhaling de doorslaandste bewijzen heeft gegeven, op wien alzoo alle vrienden van eene wezenlijke vrijheid, en die willen, *dat onze grondwet eene waarheid zij*, onbepaald vertrouwen.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 2 Junij 2 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 5 D.
Den 3 Junij 2 El 4 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 5 D.

Advertentiën.

Getrouwd:

E. J. J. DES TOMBE
en
J. E. BLOK.

HARLINGEN,
den 30sten Mei
1839.

Algemeene Kennisgeving.

ARNHEM, 3 Junij 1839. Heden beviel zeer voorspoedig van een' ZOON *C. H. D. KOLFSCHOTEN*, geboren *[illegible]ELEMAN.*

Algemeene Kennisgeving.

EXTRACT uit de notulen, gehouden ter algemeene vergadering van het Provinciaal Geregtshof van Gelderland, den 28sten mei 1839.

Bij besluit, op heden genomen, is aan den Heer Advokaat Mr. *DE WERE E*, vermits diens vertrek naar elders, verleend eervol ontslag uit zijne betrekking van lid van het Bureau van Consultatie, voor het Ressort van gemeld Geregtshof; — en is in diens plaats benoemd den Heer Advokaat Mr. *BÖTHLINGCK*, wonende te *Arnhem.*

Voor Extract conform:
De Griffier bij gemeld Provinsiaal Geregtshof,
[illegible]

Op [illegible] daaraanvolgende [illegible] *Zwaan*, te *Velp*, ten overstaan van den Notaris *ROSENTHAL*, krachtens daartoe bekomen autorisatie van de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, publiek worden verkocht:

Een HUIS en ERF, met SCHUUR, [illegible]KENSHOK, BOOMGAARD, TUIN en BOUWLAND, te *Velp*, Kadastraal Sectie D, N°. 351, 352 en 353, groot 91 Roeden en 40 Ellen.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een nog zeer bruikbaar BILLARD MET TOEBEHOOREN, bijzonder geschikt voor een Koffijhuis. Dagelijks te zien en te bevragen bij den Kastelein der groote Societeit, in de Koningstraat te *Arnhem*, des voormiddags van 8 tot elf uur.

† † † Het Huis op St. Walburg, waarvan de toeslag heden avond om 7 ure in *het Zwijnshoofd* is bepaald, en waarvan de aanvaarding was gesteld 1°. Mei 1840, zal *dadelijk* na den toeslag *kunnen worden aanvaard.*

De veiling van het Huis achter Rodenburg zal voorloopig geen plaats hebben.

Societeit Burgerlust.

Men vraagt, tegen 1°. November dezes jaars, eenen KASTELEIN voor de nieuw op te rigten SOCIETEIT *Burgerlust*, te *Nijmegen*. Die daartoe geschikt en genegen zijn, worden verzocht zich te adresseren:

1o. Of in persoon, gedurende de aanstaande maand Junij, des Donderdags, Vrijdags, en Zaturdags van iedere week, van des namiddags vier tot acht uren, in het locaal der *Societeit aan het Valkhof*, te *Nijmegen*.

2°. Of met franco-brieven, voor den 20sten Junij aanstaande bij den Secretaris, mede-directeur dier Societeit, den heer *J. P. CRAMER*, in de Hezelstraat te *Nijmegen*, bij wien, alsmede in het opgemelde lokaal, de voorwaarden ter lezing liggen.

Bij voorkeur zullen in aanmerking [illegible] sollicitanten, welke [illegible] diegene bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag overleggen en niet bezwaard zijn met een talrijk huisgezin.

Diendende verder tot narigt, dat gezegde Societeit door de oprigters reeds 141 leden telt; dit getal, vooral bij de opening der Societeit door derzelver aangename ligging en goede inrigting aanzienlijk zal toenemen; Billard en Tuin, alsmede bijzonder geschikte woning voor den Kastelein heeft.

POSTWAGEN-DIENST

van Zutphen over Deventer naar Zwolle.

Beginnende den 5den Junij 1839.

Van *Zutphen*, dagelijks, des morgens ten half 10 ure.

Van *Zwolle* naar *Zutphen*, des morgens ten half 11 ure.

De kantoren zijn gevestigd te *Zwolle*, bij *TENSHOF*, in de Paauw; te *Wijhe*, bij *GREEVE*, in de Halve Maan; te *Deventer*, bij *J. VAN KONINGSVELD*, en te *Zutphen*, bij *WOLTERINK* in 't Had.

Rijn- en IJssel-
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

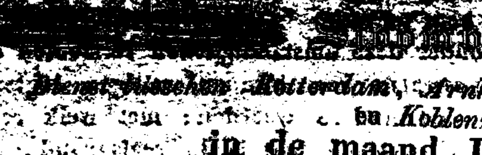
Dienstregeling voor de maand Junij 1839.

Van *Amsterdam* naar *Kampen*, dagelijks, 's morgens ten 7 ure.
» *Kampen* naar *Amsterdam*, dagelijks, 's middags circa ten 1 ure.
» *Kampen* » *Zutphen*, Zondags, 's middags circa ten 2 ure.
» *Kampen* » *Arnhem*, Maandags, » » » 12 »
» *Kampen* » *Deventer*, Dingsdags, » » » 2 »
» *Arnhem* » *Kampen*, Zondags en Dingsdags, 's morgens ten 5 ure.
» *Zutphen* » *Kampen*, Maandags, 's morgens ten 7 ure.
» *Deventer* over *Arnhem* naar *Emmerik*, Woensdags, 's morgens ten 6 ure; vertrekkende van *Arnhem* 's middags ongeveer ten 1 ure.
Van *Emmerik* naar *Keulen*, Donderdags, 's morgens ten half 5 ure.
» *Keulen* » *Arnhem*, Zaturdags, » ten 6 ure.

Dadelijk na de aankomst der Stoomboot van *Amsterdam* vertrekt te *Kampen* eene Diligence over *Zwolle* naar *Groningen*, *Almelo* en *Enschedé*, welke ook weder op geschikte uren van deze plaatsen zal afrijden om voor het vertrek der boot naar *Amsterdam* [illegible] aan te komen, daartoe kunnen te *Amsterdam* en aan de Kantoren der Diligence-Onderneming doorgaande plaatsen bekomen worden.

Reizigers, komende van *Keulen*, *Arnhem*, *Deventer* en tusschen gelegen plaatsen, kunnen daarvan mede gebruik maken, en zullen van het *Katerveer* naar *Zwolle*, en naar bovengenoemde of tusschen-plaatsen, terugtrekkende, van *Zwolle* naar *Katerveer*, voor rekening der maatschappij, met geschikte rijtuigen worden vervoerd.

Na de aankomst der Stoomboot van *Kampen* vertrekt te *Amsterdam* eene diligence over *Haarlem* naar *Leiden*, *'s Hage*, *Delft* en *Rotterdam.*

[illegible] Stoomboot-Maatschappij.

Dienst tusschen Rotterdam, *Arnhem*, *Dusseldorp*, *Keulen*, en *Koblenz*.

in de maand Junij 1839:

Van *Arnhem* naar *Dusseldorp* en *Keulen* den 7, 11, 14, 17, 24 en 28, des morgens ten 7 ure.

Van *Arnhem* naar *Dusseldorp*, *Keulen* en *Koblenz* den 9, 14, 19, 24 en 30, des namiddags ten 4 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam* den 7, 10, 13, 14, 17, 18, 20, 23, 27 en 28, des morgens ten 9½ ure.

Adres te *Arnhem* bij den Agent der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij,

B. BLECKMANN.

Te Arnhem bij C. A. THIEME, Boekdrukker.